

SOKOLE, SILNA TVOJE PÁŽ.

Hoj, ještě silna tvoje páž,
ty Sokole náš drabý,
i bystrý zrak i tvrdou skrání
a v srdci vyšší snahy —
přec ještě letíš bouří vstříe,
jak při svém prvním vzletě,
a třeba blesk ti šlehal v líc,
dál letíš ku své metě.

Ať kolem tebe ječí zášť,
ať jízlivý smích dýše,
ať mrzkost těžkým okovem
tě touží strhnout a vyše:
Vždy vzhůru letíš v slunce jas,
jenž nad mraky se šíří,
vryk bouřehřmítův smělý hlas,
vždyť k slunci mety míří.

A perut tvoje mohutná,
jež vzdorem víc jen roste,
jak štítem kryje český lid
i chaty jeho prosté.
A blesk, co bije vlasti v hrud'
a ječí smečkou šelem,
vždy bujarý náš Sokole,
cheče zachytit svým čelem!

"He, v nebezpečí matka vlast'
když národ v srdeci kvílí.
Již zašumějí peruté
a Sokol v pomoc plíí!
A když by vrazi pekla zmar
a zhubou na vlast nesli:
vzplane Sokol směle ostrý spár
a zdvihne prapor kleslý.

Hoj, zdvihne prapor z poroby
a do výše s ním vzlietne,
kde plá mu slunce svobody
a vlasti blaho třeptné.
Vzplá z bojů jeho nový ráj,
vše spadne, co nás tísní,
máf zaburácet český kraj
zas radostí a písní.

POZDRAV SOKOLŮM.

K druhým závodům Západní Župy NJS.
v South Omaze.

S myslí radostí naplněnou a s
hrdostí v hrudi bledíme vstříe bli-
žším se slavnostním dnům...

V prvních třech dnech měsíce
září sjedou se naši bujarí Sokolci
v South Omaze, aby ukázali svoji
vyspělost a svoji sílu.

Budou to dny velkolepé a ra-
dostné a zajisté nebude jednoho
upřímného českého srdce, aby ne-
zachvělo se pocitem štěstí při po-
hledu na řady našich jinochů a
mužů, již hlásí se pod vznešený
prapor sokolský — pod onen pra-
por, jenž je symbolem síly a nad-
šení...

Vznešená je myšlenka sokol-
ská...

Leč — bohužel — u nás v Ame-
rice není jí tak rozuměno, jak by
býti mělo... Není tu toho pravé-
ho nadšení, té obětavosti pro dob-
rou a velkou myšlenku, bez kte-
rých nelze si představití pravé
Sokolství...

Myšlenka sokolská má býti úzce
spojena s prací národní, činností
to, směřující k duševnímu pov-
znesení lidu, k povznesení naší
odlomené české větve v Americe.
Stavíce se v jeden mohutný šik
sokolský, slíbili jsme, že vznešené
myšlenky zůstaneme věrni, že ko-
natí budeme to, co jest naší svatou
povinností...

V první řadě jest to snaha utvo-
řiti z každého jednotlivce člověka
šlechtného, dokonalého — Čecha
upřímného... Mezi námi nesmí
býti sobectví a etičadosti! S těmi-
to vlastnostmi myšlenka naše ne-
má nic společného... Kde tyto
ohavné vlastnosti jsou domovem,
tam není porozumění pro naši
svatou věc, tam nelze mluvit o
pravém Sokolství...

Lidi — špihové, kteří myšlen-
ky sokolské užívají k svému osob-
nímu prospěchu, k etičadosti a
slávě — máme v největším opo-
vržení — Ti nemají s námi žán-
né spajivosti...

Nám musí jíti hlavně o to, aby
mezi námi zakotvena byla v prav-

dě bratrská láska, spravedlnost a
snášlivost... A máme-li býti
spravedliví vůči sobě, pak musíme
býti spravedliví i k společnosti
lidské...

Myšlenkou sokolskou rozumí se
snaha buditi v srdcích — lásku k
lidstvu, lásku k svobodě a lásku k
rodné řeči a národu... Štvaní
proti osobám nepohodným, útoče-
ní na jednotlivce pod pláštíkem
Sokolství — je největší pohanou
naší svaté věci...

Dobrému Sokolu jde více o my-
šlenku než o osoby. Sám před-
chází příkladem snášlivosti, má
bdíti nad ostatními, postaviti se v
čelo lidu, svých schopností využí-
tkovati k jeho prospěchu a v kaž-
dém případě připravovati půdu
pro okamžik — zaplápolání pra-
poru Osvěty nad veškerým lid-
stvem, spojeným láskou, krásou a
vznešenou myšlenkou lidskosti...

Bez této snahy pravé Sokolství
představití si nelze...
Takovou měla by býti práce so-
kolská... Leč — bohužel — u nás
v Americe ve většině případů není
porozumění pro dílo šlechtné...
a tam, kde vyskytne se vůle dob-
rá, ruce obětavé — jsou brzy otu-
peny snahou našich vlastních lidí,
jinž schází buď porozumění a
jsou neteční, nebo níčí dobré sna-
hy ze sobeckosti a závisti...

Co díla mohlo býti vykonáno a
dalo by se ještě vykonat, nebýt
těchto škudlivé poctivé věci... Za-
jistě že by Česká Amerika stála
daleko dále, kdyby mezi námi by-
lo více dobré vůle, více snášli-
vosti i porozumění a méně závisti i
sobectví...

Kde jsou naše úspěchy?

Kde jsou výsledky práce sokol-
ské nad nimiž bychom hrdě mohli
vypnouti hrud' a poctiti upřímnou
radostí... Není jich — Místo —
abychom síly své věnovali práci
společné, oslabujeme se navzájem
a svých schopností užíváme spíše
ku škodě věci než k prospěchu...

Práce pak stojí — čeká —
Leč není v nás dosti obětavosti,
není v nás dosti síly, abychom do-
vedli přinést obět šlechtné věci —
Mezi námi je citelný nedo-
statek dobrých pracovníků — li-
dí nezištných a poctivých... A
přece každý z nás mohl by přiné-
sti tu obět nepatrnou, aby několik
chvil věnoval práci pro dobro věci
naší, pro dobro nás všech jako
celku...

Nechť jsem psáti kapitoly tak
trpké... Leč proč tajiti svých
chyb?

Při příležitosti sjezdu lze pra-
covati pro nápravu. Bude tu ja-
kés takés nadšení a proč ne-
konti železa dokud je žhavé? Dob-
ré myšlenky neujímají se rychle —
to je známo... Leč rovněž je zná-
mo, že v nadšení spíše padne vě-
lé slovo na půdu dobrou —

Nuže, využítujme té chvíle!
Obnovme při příležitosti sletu
své sliby a připomeňme si znovu
že třeba je opravdových skutků —
Půda je připravena — Lež
sice ladem, ale pouze z té příčiny,
že nikdo nesnažil se, aby jí obděl-
lával, aby využítkoval dobrého
jádra ku prospěchu věci všem
nám svaté...

Slet náš budí nám svátkem a
obrozením... Tam čerpejme no-
vou sílu a nové nadšení pro so-
kolskou věc...

Nuže, na shledanou na závo-
dech v South Omaze.

Otakar Charvat.

Pamatuj každý, že nikoliv ne-
uvratlost, vyzývavé zbování, ne-
eudné řeči, nestřídmost, lenost —
kráší muže, ale vzdělání, mužný
duch, pevné přesvědčení, neohro-
šená mysl, snášlivost, poctivost,
nezíštnost, skromnost, obětavost,
práce, čestný a mravný život —
charakter. — Ze zásad Sokol-
ských.

JAN HAVLASA

Tvář v tvář smrti.

Cyklu "Zapomenuté umění" povídka první.

Asi devátého dne po zemětře-
sení v San Francisku seděl jsem
na lavičce při břehu moře v Ava-
loně, na tichomorském ostrůvku
Santa Catalina, kde jsem nyní
již přes měsíc, čtyřicet mil jsa
vzdálen jihokaliifornského pobře-
ží, a zajedu-li si s lodičkou do ně-
které odlehle zátočiny nebo s ko-
něm do hor, nekonečnosti jsem
oddělen od celého světa. Toho
dne vzrušení se v Avaloně celkem
již uklidnilo. Na černé tabuli,
kde vyvěsují se zprávy stanice
bezdrátové telegrafie, že "ohně
se podařilo úplně zarazit" a že již
"se přemýšlí o plánech budoucí-
ho krásného San Franciska." Že
již skoro dva miliony dolarů se
sešly do Friska na záchrannu hla-
dovcům, a sponza pomocných
vlaků a šaty, s lékaři, s ošetřova-
telkami... Co se mne týče, ač
San Francisko jsem si na svých
potulkách zamiloval, jako hned
tak žádné město v širém světě,
přece jsem si již znechutil i poně-
představy oněch hrůz, tím méně
chtělo se mi mluvit o nich, slyšet
nebo číst. Americký "žlutý tisk"
dovedl tragiku učinit nechtounu
a zbavit do jisté míry tragično-
sti. Díky jemu, v Americe brzo
tragičné stává se banálním; je
to výhoda pro Američany. Jed-
noho dne čtete, že pověstný Cliff-
House se sřítlo do moře a kamen
na kameni z něho nezůstal. Den
příští zprávu vyvrátí. Cliff-House
takořka ani neutrpěl škody. Jed-
noho dne se dovíte, že tři tisíce
lidí katastrofou zahynulých už
zjištěno, ale že jich bude více,
snad dvacet tisíc. Den po té za-
hlédnete malou zprávičku, že mrt-
vol dosud nalezeno dvě stě a přes
pět set že obětí dojísta se boh-
dicky neshledá. I o našem ostrově
šly zprávy a "extras" tiskly se
po městech, že jsme zmizeli pod
mořskou hladinou. V Los Ange-
les ani cihla nespadla, a na Vý-
chodě lidé byli rozčileni zvlášt-
ní vydáními "žlutých novin,"
kde vylíčeno, jak leží troskami a
poustkou. A tak, když za mnou
zastavili se dva, kteří mluvili o
katastrofě s obvyklou početilostí
běžných hovorů, málem byl bych
vstal a odešel, kdyby na štěstí
nebyli oni právě se huili a sami
pokračovali v chůzi. Zůstal jsem
tedy sedět, a tehdy jsem si povši-
ml, že kdosi sedí vedle mne, jenž
dříve seděl, nemýlím-li se, opodál.
Do tváří však jsem mu jasně ne-
viděl; byla již tma, a mlhy tlumi-
ly i přisvítly noční. Ani na tom
konečně nezáleželo. Bylo slyšet
vleskot vln na kamenisté břehu
pod našima nohama vrhaných
prudkým příbojem; a že všechno
již bylo ztišeno bližší se osnou
hodinou, i chrastění kamének by-
lo lze rozeznat v onom šumotu.
Moře vypadalo jako černá, mat-
ně na lomu se lesknoucí hmota;
pěna zabělela se vlny, jakoby to
ravec pobíhal písínou nebo plovál
po vlnách; ale nedaleko břehu vše
mizelo ve tmě a v mlhách; obry-
sy bylo poznat jen nejbližších lo-
diček a člunů, zakotvených v zá-
livu; čas od času zaznělo odkud-
si z tmy hlasitě "uf," zcela se
podobající oddechu tlustého mu-
že, kráčejiho do vřehu nebo po
strmých schodech; ale hlavy tu-
leňích se dvou, vždy nejasněji
a již nerozeznatelných.

A tehdy onen vedle mne se za-
smál.

"Hehe, není to ančáně?" obrá-
til se na mne.

Nebyl jsem právě natlačen na

rozovor, ale na svých cestách
udělal jsem si téměř pravidlem,
nevyhýbat se rozprávám v cizích
jazycích; je to nejlepší cesta k
zdokonalení.

"Eh... eh...", probíral jsem
se z českých myšlenek. "Co my-
slíte, že je směšno?"

Rozeznal jsem jeho oči v té
chvilí. Leskly se, skoro se bý-
štely jako čerstvě vyleštěná klika
ke dveřím, o nichž nevíme, co
nám prozradí, až se otevrou.

"Well... to zvanění oněch
dvou," odpověděl skoro rozhoř-
čeně, jakobych já měl co dělat s
"oněma dvěma."

Pokrčil jsem rameny:
"Za těch devět dní jsem toho
slyšel, že už do smrti nechci sly-
šet ani číst o té katastrofě."

Položil mi ruku na kolena; cí-
til jsem, že je velmi kostnatá.

"Máte pravdu, máte pravdu,"
přikyvoval. "Ostatně, co jste
slyšel a čel, bylo obyčejné vytvo-
rem obrazotvornosti nebo špat-
ným popisem nebo přeháním ve-
dřejších skutečností. Čert vezmi
všechny ty pathetické episydy,
znející tak pitomé, jakoby osla
krmil vepřovým masem nebo ti-
gra bodlákem."

Zasmál jsem se tomuto neob-
ratně vyřčenému přirovnání; z-
nenadání. Bůh ví, vynořily se mi
v představách stránky školní če-
ské úlohy, ono přirovnání v ní
tříkrátě červeně podtrženo a na
okraji tři zoufalé vykřičníky.

"Co se smějete?" utrl se na
mne. "To není nic k smíchu."

Úplně mi zkazil potěšení z mé
vzpomínky.

"I beg your pardon," řekl
jsem pokorně, neboť on mohl být
o třicet let starším.

"That's all right," odřekl ko-
nejšixé a zase mne poškrábal ko-
stnatými prsty po koleně. Cítil
jsem totiž jen ty prsty, jakoby
škrábající; hladíci dlaně jsem vů-
bec si neuvědomil. A než jsem
co mohl říci, otázal se mne: "By-
jste kdy smrti tváří v tvář?"

"Byl jsem už," odpověděl
jsem a hrdě jsem se narovnal
"Byl jsem."

Nedal mi odpovědět.
"To nie není," máchl rukou.
"To nie není."

"Ale vždyť ani nevíte..." po-
kusil jsem se o odpor.

"Vím, vím, synu," odřekl vel-
mi laskavým hlasem. "Ale to
nie není. To se stává často."

"To se nestává často," řekl
jsem s důrazem.

Ale on neměl v úmyslu dát mi
příležitost, abych se mohl evičit
v anglickém rozhovoru; vzhledem
k němu bylo to jen moudré, —
uznával jsem — a nechal jsem ho
při jeho mínění.

"Bah, synu," opakoval, "to
nie není."

Zamkl; měl jsem pocit, že je
na mně něco říci; že on na to č-
ká.

"Máte pravdu," přikyvl jsem.
"Vy ovšem nevíte, co, ale to nie
není."

"That's right," poplácel mi ru-
kou po koleně. "Mládi má být
skromno."

Skromnost je moje nejkrásně-
jší vlastnost; přikyvl jsem, potě-
šen jeho uznáním. A poněvadž
on zase mlčel, viděl jsem nezbyt-
ným opět něco říci.

"A vy jste byl smrti tváří v
tvář?"

Tehdy zas on se jaksi vzpřimil;
bylo ho dvakrát více na lavičce
od té chvíle. A hlas mu zněl skro-
vo vtebně:

"Yes my son," odřekl nízkým

tónem, plným tajemnosti, "já byl
smrti tváří v tvář." Na okamžik
se odmlčel. Pak dodal: "Dnes
přijel jsem do Avalonu, abych se
tu zotavil. Potřebuji dívat se na
nekonečnost moře, slyšet jeho šu-
mot, počítat racky nad ním a vr-
cholky hor, abych zapomněl."

Začal jsem tušit.
"Eh... snad jste ze..."
Ani mi domluvit nedal.

"Ano, jsem."
"Totiž ze San Fr..."
"Yes my son."

"A dnes jste přijel?" tázal
jsem se, udiven a se vzbuze-
ným zájmem. "Rovnou?"

"Dnes a rovnou. Takořka jsem
utekl. Nachýlil se ke mně a jeho
hlas zněl ještě temněji, důvěrněji.
"Musil jsem. Byl jsem jedním
z policistů, ustanovených mayo-
rem z občanstva. Opustil jsem
včera svou povinnost."

Mlčel jsem, ač on asi čekal na
coś, co by rád ode mne slyšel.
Na jazyku měl jsem ostrou po-
známku, ale spolkl jsem ji.

Kdesi blízko nás odřkl tuleň.
Můj soused se otáčel jaksi podě-
šeně a podezíravě.

"To jen tuleň," řekl jsem.
A on přece jen tše, jakoby obe-
zřetně, zahovoril:

"Musil jsem, slyšíte, byl jsem
nucen. Nebylo jiného východu.
Smrt nebo útek." Tehdy hlas
jeho dostal příznak zoufalosti.
"Můj bože, jaká zkušenost, jaká
zkušenost!"

Sejmul ruku s mého kolena, če-
muž byl jsem rád. Zdála se mi
stále těžší, studenější a hrantěj-
ší. Pak jsem zachytil jakýsi zvuk,
podobající se zalomení rukou ne-
bo lupnutí prstů v kloubech.

"Jaká hrozná zkušenost!" opa-
koval a povzděchl si.

Snad pět minut jsme seděli mlč-
ky; bylo mi to ticho již nemilé a
chystal jsem se vstát, ač naděje,
že uslyším autentické vylíčení
dojmů z katastrofy, rozdráždila
mne nejvyšší měrou.

"Byl jste tedy v San Franci-
sku?" otázal se náhle studeným
hlasem.

"Před čtvrt rokem."
"Dlouho?"

"Něco přes čtrnáct dní."
"Ah, tak!" řekl si potichu, a
já se divil, proč si to tak řekl.

Zase mi položil ruku na kole-
no.

"Děkujte Bohu, že jste tam ne-
byl před devíti dny." A v zá-
pětí, právě, když já chtěl pozna-
menat, že lituji právě toho, že jsem
tam nebyl, dodal zoufale: "Ta
hrůza, ta hrůza!"

Podíval jsem se na něho. Ro-
zeznal jsem oči tak upněné v dá-
lku, jakoby celá jeho duše soustře-
děna byla k oně vzpomínce. Pak
náhle sebou trhl a začal svůj pří-
běh hlasem zprvu jakoby kohosi
hádačjiho se a pak postupně se
mírnějším až do jednotvárnosti.

Je tma. Buďte tomu rád. Kdy-
by nebyla, viděl byste mi do tvá-
ří. Nebylo by vám to příjemno,
myslím. Jsou velmi rozryté drs-
nými vráskami, skoro roztrhané,
řekl bych. Hlava je šedivá, špi-
navě šedivá; některé šediny nevy-
padají účtyhodně, žel Bohu. Oči
mám jako vyplakané; aspoň ten
dojem mi zůstává vždy hodinu po-
tom, kdykoli nucen jsem dívat
se na sebe a občas nemohu se vy-
hubot svým šedivomodrým očím.
Mimoohodem řečeno, nikdy ne-
věřte šedomodrým, vyplakaným
očím; jsou jako oblaka téže bar-
vy; nelze jim důvěřovat, ani kdy-
by jimi prosvítlo slunce.

Všim je vinna moje žena, pane,
jen moje žena. Je mladá, o dva-
cet let mladší mne. Je hezká, vel-
mi hezká, totiž, Pokuřme raději;
byla. Představte si krásné, ka-
stanové vlasy, husté, dlouhé, he-
boukové. Ano, tak.

Pokračování.